

Hemlöshet

Vilka ekonomiska och sociala faktorer bidrar till hemlöshet?

.....
Fördjupningsarbete
Socialpedagogutbildningen VT 24
Författare: Sebastian Pettersson & Jerry Hajek
Handledare: Tova Lundquist
.....

Sammanfattning

I detta fördjupningsarbete diskuteras den historiska utvecklingen av begreppet hemlöshet, samt dess olika orsaker, inklusive ekonomiska orsaker och social problematik som exempelvis våld i nära relationer. Långsiktiga lösningar är mer effektiva ekonomiskt för samhället. Det som framkommer är att det behövs mer forskning kring hemlöshet och lösningar som riktar sig mot alla individer, inte bara de individer med missbruk eller psykisk ohälsa.

Innehållsförteckning

1. **Inledning**.....
  - 1.1 Bakgrund.....
  - 1.2 Syfte.....
  - 1.3 Frågeställning.....

2. **Perspektiv I: Ekonomiskt perspektiv**.....
  - 2.1 Bostadskris.....

3. **Perspektiv II: Socialt Perspektiv**.....
  - 3.1 Kvinnor i hemlöshet.....
  - 3.2 Missbruk.....

4. **Diskussion**.....

5. **Källförteckning**.....
  - 5.1 Tryckta källor.....
  - 5.2 Elektroniska källor.....

1. Inledning:

1.1 Bakgrund: Historia, Statistik

För att kunna få en bättre förståelse kring hemlöshet och vad begreppet innebär så behöver det diskuteras om hur det har sett ut tidigare i Sverige och även hur begreppet har utvecklats och vad det har för ursprung. Begreppet hem har ett ursprung som sträcker sig långt tillbaka i tiden. Ordet hem kunde då betyda både hus eller hemstad. Swärd beskriver att under 1700-talet så utvecklades begreppet hemlöshet. Individer kopplade detta ord "hem" till något positivt och under 1800-talet så ansågs det att hemmet var mycket mer än bara en plats att sova på. Swärd menar även på att personer som var hemlösa under 1800-talet inte ansåg sig själva som det, utan dessa individer hade en mer likgiltig inställning till sin livssituation (Swärd 2021, s. 47).

På 1960-talet så menade Gunnar Inghe att hemlösheten hade blivit ett problem i samhället som inte var ett "uteslutande individuellt problem" som det av många annars ansågs vara. Vid ett senare årtionde så använde man sig av en modell som är skapad av Walter Korpi (1971) som beskrev vilka faktorer som fanns för att personer skulle hamna i fattigdom eller hemlöshet (Swärd 2004, s. 11).

Enligt en summering av *Hemlöshetsforskning i Norden* som utfördes av professor Margaretha Järvinen (1992) så försökte hon hitta olika utvecklingssteg som varit en bidragande faktor till att hemlösheten har ökat. Järvinen menar att under 1980-talet så kan det påvisas att det hade skett demografiska förändringar kring de personer som är hemlösa och att det var allt fler kvinnor samt yngre personer bland dem som var hemlösa. De menar även att just försörjningssituationen och att allt fler individer hade blivit långtidssjukskrivna eller förtidspensionerade och även att missbruket bland de personer som var hemlösa hade ökat (Swärd 2020, s. 18).

Enligt Swärd så finns det flera olika förklaringar till hemlöshet. I en demokrati genomförs regelbundet maktskiftet. När vi har maktskifte i vårt politiska styre så ändras också synsätt och därmed lösningarna på hemlösheten. Då tankesättet ständigt byts ut så har vi i samhället svårt att fullfölja lösningar som påbörjats. Klientelen, alltså de hemlösa, byts också ut i takt med förändringarna i samhället. Ibland kan det vara fler som är sjuka i missbruk, en annan tid är det kanske fler ensamstående kvinnor som möter problematiken. Detta är också en anledning till att det är svårt att hitta lösningar på problemet (Swärd 2021, s. 17-18).

En utmaning inom dagens forskning enligt Swärd är att hemlösheten är svårklarad. Forskningen har huvudsakligen fokuserat på tolkningstvister om antalet hemlösa vid en given tidpunkt, beskrivningar av de hemlösas situation och beteenden samt analyser av de åtgärder som finns för att tillhandahålla vård och bostad. Om forskningen inte fokuserar på de underliggande sociala mekanismerna som leder till hemlöshet så finns det en risk att det förlorar sin relevans och endast upprepar tidigare forskningsresultat (Swärd 2004, s. 8).

Missbrukare är enligt statistiken oftare hemlösa än andra. Under 2020-talet har dock andelen hemlösa utan missbruksproblematik ökat. (Angelin och Hjort 2022, s. 445).

Enligt Stadsmissionens webbplats så genomförde socialtjänsten en nationell kartläggning år 2017 där det görs försök till att mäta hemlöshet för att ta fram statistik i Sverige. Antalet hemlösa var då 33 000 personer. De menar att denna siffran är låg och att antalet hemlösa i Sverige ökat genom åren och att individer som inte är skrivna hos socialtjänsten inte räknas med bland dessa siffror (Sveriges stadsmissioner 2023).

Utifrån regeringens webbplats så menar de på att Socialstyrelsen definierar begreppet hemlöshet utifrån 4 olika stadier. De individer som faller in i denna kategori har även något gemensamt som är just osäkra boendeförhållanden. Socialstyrelsens fyra kategorier är:

- **Akut hemlöshet** - I denna del hamnar de personer som inte har någonstans att ta vägen, som tillbringar sina nätter i trappuppgångar eller på härbärgen, vandrarhem mm.
- **Institutionsvistelse & stödboende** - riktar sig mot personer som är placerade på anstalt eller på ett stödboende.
- **Långsiktiga boendelösningar** - för personer som erhåller en ordnad bostad från socialtjänsten
- **Eget ordnat kortsiktigt boende** - för personer som är inneboende hos antingen familj eller exempelvis vänner (Remaeus 2022, s. 4).

1.2 Syfte:

Syftet med detta fördjupningsarbete är att kunna få en större inblick i vad det är som orsakar hemlöshet. Syftet är även att höja kunskapen kring hemlösheten, samt att socialpedagoger ska kunna förstå hur ekonomisk problematik kan driva en människa till hemlöshet. Att få en ökad förståelse kring vilka sociala problem som kan vara en bidragande faktor till hemlösheten. Då hemlöshet länge varit ett samhällsproblem så är det viktigt även för andra socialpedagoger att få denna kunskap kring hemlöshet och kunna få en förståelse av att vem som helst kan drabbas av denna typ av utsatthet och kunna förstå orsakerna till detta.

1.3 Frågeställning:

Vilka ekonomiska och sociala faktorer bidrar till hemlöshet?

2. Perspektiv I: Ekonomiskt perspektiv

2.1 Bostadskris

Förutsättningen för att en individ ska ha en bostad är att det finns tillgång till bostäder i samhället. Enligt Fondén m.fl. (2021, s. 15) så har bostadspriserna och inkomstskillnaderna ökat i Sverige. Det har även blivit svårare för personer med låg inkomst att spara ihop pengar till en egen bostad. Under 2018 visade det sig att allt fler hushåll hade svårt att kunna etablera sig på bostadsmarknaden och anpassa sin egen boendesituation utifrån sina egna ekonomiska förutsättningar (Fondén m.fl. 2021, s. 15).

Hemlösheten har länge varit ett samhällsproblem i Sverige. Enligt Fonden m.fl. (2021, s. 19) så ställer hyresvärdarna höga krav på individen för att få ett hyreskontrakt. Individer med lägre inkomst eller de personer som är hemlösa har oftast svårare att kunna anpassa sig efter hyresvärdens villkor. Kraven som hyresvärdarna kan ställa på dessa personer är exempelvis fast inkomst, inga betalningsanmärkningar samt referenser från tidigare hyresvärdar (Fondén m.fl. 2021, s. 19).

Ett annat problem som upplevs i Sverige, men även i Norden och Europa, är risken för att vissa grupper hamnar utanför bostadsmarknaden. Detta leder till stigande bostadspriser som blir ohanterliga för personer med låga eller obefintliga inkomster. Idag så kan det utläsas att det har uppkommit bostadsköer där individer med högre utbildningsnivåer och inkomster prioriteras framför andra vid tilldelningen av ett hyreskontrakt (Nordens välfärdscenter 2020, s. 20).

De ekonomiska problematiken tenderar också drabba de asylsökande. Detta leder i sin tur till att personer får svårigheter att erhålla arbete på grund av hinder såsom bristande arbetstillstånd eller begränsade språkkunskaper. Dessa bidragande faktorer kan leda till en försämrad ekonomisk situation och begränsade boendemöjligheter för både enskilda individer och familjer. Denna problematik resulterar i ökad svårighet att hitta hyresrätter, köpa bostadsrätter eller säkra anställning (Giddens och Sutton 2013, s. 340-341).

Personer som befinner sig i hemlöshet ingår i en starkt marginaliserad grupp. Många av dem har genomgått en långvarig process, exempelvis missbruk som har försatt dem i den aktuella situationen utan en permanent bostad. Beträffande hälsotillståndet för hemlösa har tillgången till akutvård minskat, vilket utgör en central utmaning för individer utan bostad och resulterar i en försämrad tillgänglighet till vård för denna målgrupp under den aktuella tidsperioden. Den svenska välfärden står inför betydande utmaningar, vilket har resulterat i påtagliga brister för vissa grupper, även om grundstrukturen fortfarande är intakt. Grupper som behöver uppmärksammas är de vars situation försämrats eller åtminstone inte förbättrats under det senaste decenniet, särskilt ur ett ekonomiskt perspektiv (Burström 2004 s. 3-4).

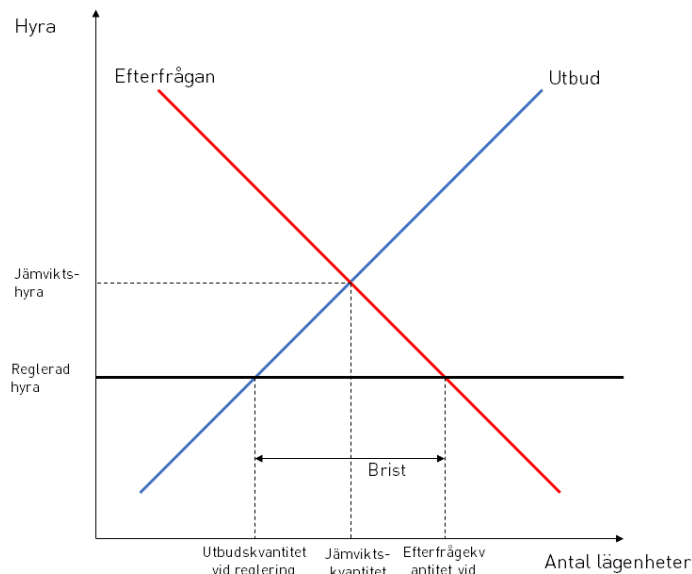
Enligt regeringen utgör hemlöshet i kombination med osäkra boendeförhållanden en miljö som är otrygg för den enskilde individen. Denna situation kan ge en grund till psykisk ohälsa och sociala utmaningar. För att ta itu med detta samhällsproblem krävs insatser som är individuellt anpassade på en mer strukturell nivå. Bostadsbristen har i synnerhet resulterat i att personer med låga inkomster eller svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden vänder sig allt mer till socialtjänsten för att få stöd med sin boendesituation (Regeringen 2022, s. 4).

En av de centrala åtgärderna för att minska hemlösheten är att säkerställa tillgången till bostäder med rimliga kostnader, men också att det ges mer stöd till de individer som har en mer omfattande problematik för att komma in i bostadsmarknaden. Enligt Swärd utgör de återinförda, kravlösa härbärgena en återkommande utmaning. Dessa boendialternativ betraktades tidigare som olämpliga samt otillräckliga för att kunna lösa hemlöshetsproblemet, och därmed riskera att skapa en långvarig underklass av individer som saknar en bostad (Nordens välfärdscenter 2020, s. 18-19).

För att kunna förebygga hemlösheten så arbetas det på olika sätt med ett vräkningsförebyggande arbete för att förhindra att individer blir hemlösa. Det kan även handla om att bistå personer med skuldhantering, vilket kan omfatta ansökningar om skuldsanering för att underlätta deras återinträde på bostadsmarknaden (Swärd 2021, s. 212).

När diskussionen kretsar kring hemlöshet med ett ekonomiskt perspektiv är det relevant att betrakta bruksvärdesprincipen. Bruksvärdesystemet är konstruerat för att upprätthålla en mer rättvis hyresstruktur för att undvika överdrivna hyror i Sverige. Systemet grundar sig på att ägaren av bostaden måste ingå förhandlingar med hyresgästföreningen. Om en fastighetsägare vill hyra ut bostaden så måste förhandling med hyresgästföreningen ske, en process som regleras av hyresgästföreningen (Hyresgästföreningen 2024).

I Sverige präglas inte hyresmarknaden av en fri marknad, istället sker hyresförhandlingar genom ett samarbete mellan staten och andra aktörer såsom byggföretag och hyresgästföreningar. Rollerna för parterna auktoriseras av hyresförhandlingslagen, vilket även fastställer statens fortsatta inflytande genom skyddslagstiftning för hyresgäster och allmänna hyresregler. En förändring av denna balansgång mellan parterna kan eventuellt leda till högre hyror utan motsvarande ekonomisk vinning för staten, vilket i sin tur kan öka behovet av samhällsstöd (Johansson m.fl. 1992).

(Bild av: Timbro. 2020. Nio problem med hyresreglering)

Enligt rapporten framhålls att om hyrorna hålls under jämviktshyran kan detta skapa en obalans mellan utbud och efterfrågan av tillgängliga bostäder i samhället. Jämviktshyra definieras som priset där utbud och efterfrågan på bostäder balanseras, med andra ord är det när lika många bostäder hyrs ut som det finns människor som vill hyra dem. Om hyrorna är för höga kan detta leda till minskad efterfrågan, därmed tomma bostäder. Däremot kan för låga hyror leda till brist på tillgängliga bostäder på grund av ökad efterfrågan. Att sträva efter jämviktshyran kan bidra till en stabilare bostadsmarknad. Emellertid kan införandet av hyresregleringar begränsa hyresvärdarnas förmåga att anpassa hyrorna efter marknadsförhållandena, vilket kan skapa en dissonans mellan den faktiska jämviktshyran och de fastställda hyrorna. Denna reglering kan på lång sikt leda till ineffektivitet och obalans på bostadsmarknaden, då hyresvärdarna förlorar friheten av att justera hyrorna enligt utbud och efterfrågan, vilket försvagar syftet med att upprätthålla en balans på bostadsmarknaden (Fritzon 2020).

3. Perspektiv II: Socialt perspektiv

3.1 Kvinnor i hemlöshet

I det svenska samhället så är våld i nära relationer en grundfaktor till varför individer hamnar i hemlöshet. I samband med denna orsak så kopplas detta till kvinnor som exempelvis flyr från ett hem eller blir utsatta för våld (Swärd 2021, s. 213). Utifrån statistik påvisas det att majoriteten av kvinnor som hade hamnat i hemlöshet var orsaken våld i hemmet (Fondén m.fl. 2021, s. 24).

I socialdemokratiska länder är det mer frekvent förekommande att kvinnor får statligt skydd. Ensamstående kvinnor och invandrare har dock lägre skydd mot hemlöshet. Problematiken är också förstärkt av de starkt manligt dominerande hemlösa tjänsterna i Europa. Det finns likheter i tjänsteutbudet för hemlösa i hela Europa, tjänsterna som erbjuds till exempelvis äldre kvinnor med psykisk ohälsa eller de kvinnor som har drogproblematik är inte reglerade. Edgar och Doherty indikerar också på att behovet av en mer individanpassad och varierande tjänsteutbud för hemlösa individer (Edgar och Doherty 2001).

På grund av social distansering kan kvinnor som håller sig hemma riskera att hamna i våldsamma situationer och därmed riskera att bli hemlösa. Ett hem ska vara en plats där individer kan känna sig trygga, en plats där man kan släppa in vem man vill och kunna ha kontroll, men oftast brukar det för vissa kvinnor kännas som ett fängelse där dom har svårt att ta sig ur den situationen som de befinner sig i (Knutagård m.fl. 2020, s. 8).

Det förekommer flera riskfaktorer vid våld i nära relationer, som exempelvis hälsorisker. Långvariga efterföljder av våld i nära relationer kan resultera i bland annat ptsd, depression, självskador, nedstämdhet, koncentrationssvårigheter och sjukskrivningar. Det kan även förekomma ekonomisk utsatthet i jämställda våldsrelationer och kan lämna de utsatta utan tillgångar eller med skulder (Sveriges kommun & Regioner 2021).

Som nämnts tidigare så är det en utmaning att samla statistik på hemlösa då hemlöshet i många fall hamnar utanför normen och den normala samhällsstrukturen. Trots detta så påvisar rapporten på att just andelen hemlösa kvinnor i flertalet europeiska länder börjat växa. Man talar om den dolda hemlösheten. Den dolda hemlösheten är när en individ som saknar permanent bostad bor hos familj, vänner eller på alternativa tillfälliga boenden som inte är kopplade till samhällets bostäder som är avsedda för hemlösa. (Edgar och Doherty 2001).

I rapporten nämns det att allt fler kvinnor lider av den dolda hemlösheten och att en stor andel av de europeiska kvinnor som saknar ett hem är unga eller migranter. I EU finns en stark mångfald av olika scenarion beträffande kvinnors hemlöshet och stöd från familjen. Oftast är det kvinnor med barn eller ensamstående som förlitar sig på familj eller kyrkans stöd. De arbeten som finns att tillgå i vissa europeiska länder är oftast lågavlönade, dessa positioner utgör en socioekonomisk utsatthet då de inte ombesörjer resurser på ett tillräckligt sätt för att till exempel driva ett hushåll. Därmed är kvinnorna i denna situation inte längre självstyrande. Detta utgör även en ökad risk för kvinnor om de till exempel hamnar i skilsmässa som till slut leder till hemlöshet (Edgar och Doherty 2001, s. 8).

Enligt Edgar och Doherty så är även sena giftermål, ökad livslängd och minskad fertilitet bidragande faktorer och förändringar som speglar kvinnornas roll i den demografiska och ekonomiska transformationen i det europeiska samhället. Situationerna och upplevelserna hos de hemlösa kvinnorna i Europa är individuella. Man inkluderar unga, migranter samt ensamstående föräldrar, men trenden över europeiska länder är likvärdiga (Edgar och Doherty 2001).

Enligt Sutton och Giddens så upplever kvinnor ojämlikheter i till exempel lön gentemot männen. Risk för arbetsplatsdiskriminering samt att bli lämnad som ensamstående förälder är några exempel på ekonomisk påverkan och risk för hemlöshet beträffande ekonomi (Giddens och Sutton 2013, s. 397).

3.2 Missbruk

För hemlösa individer är missbruk en bidragande faktor till varför man hamnar i hemlöshet. Enligt Skivling fräntas de hemlösa/missbrukare sina rättigheter när de avvisas från att söka en bostad på grund av sin nuvarande situation. Vidare så anses det att missbrukare kan ha svårt att ta hand om en egen bostad och även ha ett avvikande beteende som sätter grannar i skräck och som i sin tur också leder till att det blir svårare att få en bostad under längre sikt (Skilving 2004, s. 54).

Vidare granskar Swärd olika förklaringsmodeller för hemlöshet, där han noterar att det finns hypoteser om hemlöshetens orsaker som sällan testats och ibland är omöjliga att bevisa eller motbevisa. Upprepade hypotesmodeller kan belysa avinstitutionaliseringen av mentalsjukhusen eller enskilda individers missbruk. Dessa förklaringar kan allt mer komma från socialarbetare, alltså inte forskare, men ses som sanningar även då de inte bygger på specifik forskning. I detta fall påpekar Swärd att många av dessa förklaringar är enfaktors förklaringar och riskerar att generalisera över hela gruppen av hemlösa utan att skilja på olika situationer (Swärd 2004, s. 10).

Enligt artikeln av Wigzell och Pastorek så lyfter de fram skillnader mellan män och kvinnor med alkohol- och drogproblematik. Trots vårdens ökade satsningar på substansdiagnoser indikerar socialstyrelsens uppfattning att kvinnor med missbruk och beroende inte får tillräckligt med uppmärksamhet inom vården. Det visar även att dödsfallen av narkotika och läkemedel generellt minskar men att detta ökar bland kvinnor. Enligt Wigzell och Pastorek så har det påvisats att män utgör 70 procent av de vårdade för narkotikarelaterade problem och kvinnor 30 procent, dock står kvinnor för 40 procent av dödsfallen i narkotikarelaterade förgiftningar. Utifrån detta så har det även påvisats att en tredjedel av socialtjänstens insatser för missbruk riktas allt mer till kvinnor, men att andelen minskar för boende samt frivillig institutionsvård (Wigzell och Pastorek 2021).

Utmaningen i hemlöshetsforskningen är att det ibland saknas en tydlig skillnad mellan orsak och verkan. Ett bra exempel på detta är enligt Swärd att missbruk och sjukdom bland de hemlösa leder till antagandet att dessa problem är själva orsaken till hemlösheten. Swärd betonar vikten av kritisk granskning vid användandet av vanliga förklaringar (Swärd 2004, s. 8-10).

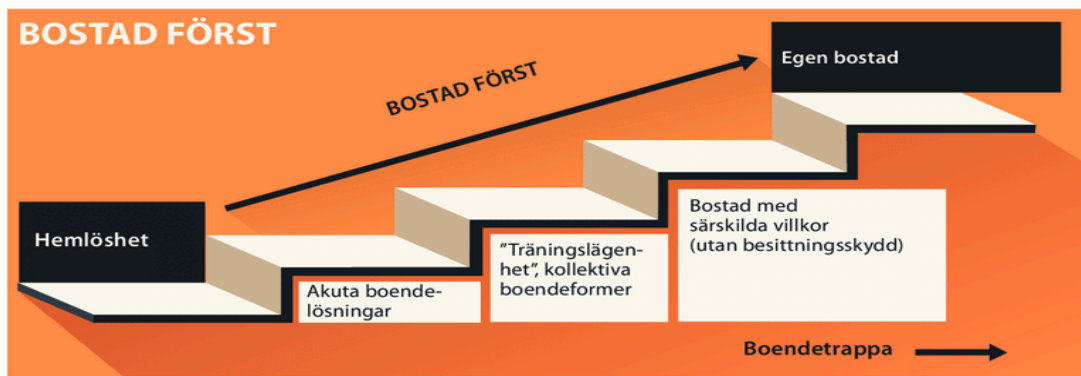
Man har även implementerat metoden bostad först som grundades i USA på 1990-talet och som utgår från att en bostad är en mänsklig rättighet. Metoden bostad först utgår även från att ge individer en bostad med särskilt socialt stöd för att kunna öka individens levnadsvillkor. Enligt artikeln om bostad först så har denna insatsen gett ett gott resultat för att kunna arbeta mot hemlösheten. Arbetsmodellen utgår från 8 grundprinciper som är:

- Bostad är en mänsklig rättighet
- Rätten till val och självbestämmande
- Bostad och behandling ska separeras
- Stöd riktas till återhämtning
- Stöd baseras på skademinskning
- Aktivt engagemang utan tvång och fostran
- Deltagarstyrd stöd utifrån individens behov och egna mål
- Individanpassat stöd så långt personen själv vill och behöver

Bostad först utgår från dessa 8 grundprinciper som betyder att en hyresrätt ska erbjudas omgående, samtidigt som det erbjuds olika former av stödinsatser för att kunna klara av ett eget boende (Johansson de Silva och Lidman 2022, s. 9).

Enligt Knutagård finns det utmaningar som kan förekomma gällande bostad först modellen. Knutagård menar att detta system kan omarbeta relationen mellan klient och behandlare. Även att denna målgrupp inte har någon tillit för socialtjänsten som kan bero på själva arbetssättet som socialtjänsten använder sig av mot denna målgrupp som resulterar i att dessa individer även får svårare att kunna sätta sin tillit mot andra myndigheter. Vidare beskriver Knutagård att under jämna mellanrum undersöks det om den ökade tilliten mellan hyresgäster och behandlare kan sprida sig så att klienten även känner en ökad tillit till socialtjänsten generellt och även andra myndigheter i samhället (Måwe 2015, s. 9).

En utmaning med bostad först systemet kan vara när socialtjänsten hyr bostäder av en hyresvärd där klienten får ett andrahandskontrakt. I detta avseende kan en hyresvärd ställa krav på att socialtjänsten ska flytta sina klienter om denna person stör övriga grannar eller förstör bostaden. Även om detta system inte överensstämmer med svenska hyreslagar så är detta fortfarande något som är möjligt i Sverige. Detta kallas för det sociala kontraktet som fastighetsägare prioriterar att behålla kvar i Sverige (Sveriges stadsmissioner 2018, s. 55).

(Bild av: Housing First Europe. 2021. Bostad först)

I Bostad Försts modell så nämns även boendetrappan, som är en modell där dom hemlösa får en möjlighet att få en egen bostad genom att ta sig igenom olika steg i en detaljerad ordning för att under längre sikt kunna bli självständig och klara sig i en egen bostad. I boendetrappan så förväntas individen att kunna ta emot stöd och hjälp för att kunna bli fri från sitt missbruk innan möjligheten till en egen lägenhet erbjuds. Modellen Bostad först blir ett system som skapar trygghet för individen och gör att personer lättare kan hantera andra motgångar i vardagen, till exempel psykisk ohälsa.

Problematiken som kan uppstå gällande boendetrappan kan vara följande:

- *“Att personer inte når till det översta trappsteget. “*
- *“Att individen riskerar att få flytta runt i omgångar för att kunna kvalificera sig”*
- *“Stigmatisering ökar”*
- *“Att det riskerar att permanenta hemlösheten och gör det svårare för individen att kunna komma vidare i sin boendesituation” (Svärd och Knutagård 2009).*

4. Diskussion och slutsats

I denna del framförs en diskussion mellan det sociala perspektivet och det ekonomiska perspektivet på hemlöshet.

Hemlösheten är ett ämne som är djupt rotad i samhällets strukturer på olika sätt och utmaningarna är både sociala och ekonomiska. Ur ett ekonomiskt perspektiv så är bostadsbristen en central faktor som bidrar till hemlösheten. En ökning av bostadspriser, högre hyror och inkomstskillnader kan leda till att många individer inte har råd med en egen bostad. Hyresregleringssystemet såsom bruksvärdesystemet i Sverige försöker reglera hyresnivåerna för att undvika allt för höga hyror, men även i detta så finns det utmaningar och risker för bostadsbrist och begränsad tillgänglighet. Systemet Bostad Först är en metod som har visats vara effektiv för att kunna arbeta mot hemlösheten genom att erbjuda hemlösa människor en bostad med form av socialt stöd i vardagen. Bostad Först är ett system som enbart är anpassat för individer med just missbruk. Samtidigt är detta en nackdel om en betraktar de individer som blir hemlösa av andra orsaker som exempelvis skilsmässa eller förlust av arbete.

Utifrån ett socialt perspektiv så är det tydligt att vissa målgrupper, särskilt kvinnor, löper större risk av att hamna i hemlöshet. Våld i hemmet eller andra sociala grundfaktorer såsom skilsmässa eller ekonomisk utsatthet kan vara faktorer som kan vara en starkt bidragande faktor till att kvinnor hamnar i hemlöshet. I arbetet så nämns det om den dolda hemlösheten, där människor inte syns i traditionell hemlöshetsstatistik eftersom de för tillfället bor hos vänner, familj eller i andra alternativa boenden som också är viktiga att betrakta. I ett socialt perspektiv är missbruk en grundfaktor som kan leda till eller förvärra hemlösheten. Många hemlösa individer lider av missbruk av olika slag vilket gör att det blir svårare för dessa individer att kunna bibehålla en stabil boendesituation och kunna integrera sig i samhället. Utmaningen i att tillhandahålla stöd och vård för individer med missbruksproblematik är därför avgörande för att effektivt kunna minska hemlösheten. En fråga som uppkommit är "är missbruk orsaken till hemlöshet eller hemlösheten som föder missbruket?" Det som är uppenbart är att vissa individer konstaterar att missbruk är en orsak till varför människor hamnar i hemlöshet. Utifrån denna begynnelsepunkt kan missbruk leda till förlust av jobb och bostad, vilket resulterar i hemlöshet. Däremot finns det individer som motsäger detta, där hemlösheten är en orsak till ett utvecklande av missbruk. Att vara hemlös är en vardaglig kamp för överlevnad, vilket kan öka risken för en ökning av missbruk.

För att kunna arbeta mot hemlösheten på ett effektivt sätt så är det avgörande att anta en holistisk strategi, som innebär att kunna se bortom enkla lösningar och istället betrakta problemet ur olika perspektiv och synsätt. Det behövs inte bara erbjudas tak över huvudet åt de hemlösa utan också ge dessa personer verktyg och resurser för att kunna återintegrera sig i samhället. I detta så kan det inkluderas stöd i att kunna hantera problematik såsom missbruk, social utsatthet eller psykisk ohälsa och även utbildning eller andra former av yrkesutvecklingar för att kunna underlätta övergången till ett stabilt liv för den enskilde individen. För att kunna förbättra insatserna mot hemlösheten behövs mer utvecklade metoder och även program som är anpassade efter de hemlösa individerna. Genom att kunna lära sig mer om orsakerna och dynamiken bakom hemlöshet så kan fler strategier utformas som är effektiva för att kunna minska hemlösheten och förbättra livskvaliteten för

de personer som lever i hemlöshet. Förslagsvis skulle andra aktörer kunna samarbeta med varandra, om samarbetet hade sträckt sig över regeringsnivå och ideella organisationer med forskning som grund. Genom att ha ett samarbete så skulle det möjligtvis skapa en mer inkluderande miljö för de hemlösa.

Om det ekonomiska är hönan och sociala är ägget så kan det vridas och vändas på hur mycket som helst, det som kan konstateras utifrån analysen är att det alltid är svårt att hitta en ny bostad såsom systemet fungerar i Sverige. Om det finns för många individer med sociala problem så är inte vår bostadspolitik anpassad och då kommer hemlöshetssituationen fortsatt vara ett problem. Om hönan och ägget vänder på sig och fortsätter att driva en bostadspolitik som ekonomiskt utesluter individer med dålig ekonomi och social problematik så kommer hemlösheten också vara ett omfattande problem för samhället. Som socialpedagog finns det möjlighet att vägleda individer i deras problematik mot ett mer drogfritt liv eller exempelvis vägleda dem in i arbetslivet och på så sätt kan socialarbetare utgöra dom små länkarna i samhällskedjan som till slut förhoppningsvis fungerar bättre i sin helhet.

I fördjupningsarbetet så besvaras frågeställningen "vilka ekonomiska och sociala faktorer bidrar till hemlöshet?" Slutsatsen som uppkommit är att det behövs förbättringar på bostadsmarknaden tillsammans med åtgärder för att minska ekonomiska ojämlikheter och främja jämställdhet på arbetsmarknaden som kan vara avgörande för att minska antalet hemlösa och kunna skapa ett mer rättvis och inkluderande samhälle. Vidare så är det viktigt att ta hänsyn till individuella behov och kunna skapa mer anpassade lösningar för olika grupper som drabbas av hemlösheten exempelvis kvinnor som drabbas av våld i hemmet eller individer med missbruksproblematik. För att kunna få en förståelse av de ekonomiska och sociala faktorer som bidrar till hemlösheten så skulle samhället kunna arbeta med att skapa långsiktiga lösningar och kunna förbättra livsförhållandena för de som är hemlösa. Det krävs då en bred politisk vilja och åtaganden från olika aktörer i samhället.

5. Källförteckning

5.1 Tryckta källor:

Giddens, Anthony & Sutton, Philip W (2021). *Sociologi*. (6. uppl.). Malmö: MTM Studentlitteratur AB

Swärd, Hans (2021). *Hemlöshet: Ett komplext problem i ett föränderligt samhälle*. (3. uppl.). Lund: Studentlitteratur

5.2 Elektroniska källor:

Angelin, A., Hjort, T. (red.) 2022. *Socialt arbete i förändring: utmaningar och villkor inom utbildning, forskning och praktik: Jubileumsbok 2022. (Malmö): inläst för myndigheten för tillgängliga medier*. <https://books.lub.lu.se/catalog/download/180/247/1448?inline=1>
(Hämtad: 2024-03-29)

Burström, B. 2004. *Hälsan bland hemlösa och andra socialt och ekonomiskt utsatta grupper*. Socialmedicinsk tidskrift, 81(1), s.-3-4 [Visar Hälsan bland hemlösa och andra socialt och ekonomiskt utsatta grupper | Socialmedicinsk tidskrift](#)
(Hämtad: 2024-03-20)

Edgar, B. & Doherty, J. (red.) 2001. *Women and homelessness in europe: Pathways, service and experience*. Bristol: Policy press. [Untitled-3 \(scie-social care online.org.uk\)](#)
(Hämtad: 2024-02-20)

Fondén, C., Höglom, C., & Lindskog, A. *Förebygga och motverka hemlöshet - Analys och förslag för fortsatt arbete inom socialtjänsten (Elektronisk resurs)*. 2021. Socialstyrelsen <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-9-7582.pdf>
(Hämtad: 2024-02-30)

Fritzon, G. 2020. *Nio problem med hyresregleringen*
<https://timbro.se/ekonomi/bostader/nio-problem-med-hyresregleringen/>
(Hämtad: 2024-04-04)

Hyresgästföreningen. 2024. *Bruksvärdeshyra, vad är det?*
[Bruksvärdeshyra - vad är det? - Hyresgästföreningen \(hyresgastforeningen.se\)](#)
(Hämtad: 2024-04-08)

Johansson, A., Franck, H.G., Bohlin, S., Rytta, B.O., Nilsson, M., Nordh, N. 1992. *Bruksvärdesprincipen vid hyra*.
[Bruksvärdesprincipen vid hyra \(Motion 1992/93:Bo403 av Anita Johansson m.fl. \(s\)\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)
(Hämtad: 2024-03-15)

- Johansson De Silva, S., Lidman, J. 2022. *Bostad först, från om till hur*.
https://www.bostadforst.se/app/uploads/Bostad-fo%CC%88rst_Fra%CC%8An-om-till-hur.pdf
(Hämtad: 2024-03-15)
- Knutagård, M., Kristiansen, A., Larsson, K., Sahlin, I. *Forskning i korthet #14: Hemlöshet (Elektronisk resurs)*. 2020. *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd*.
<https://forte.se/app/uploads/2020/05/forskning-i-korthet-hemloshet.pdf>
(Hämtad: 2024-03-24)
- Måwe, I. 2015. *Bostad först: skräddarsytt stöd efter de boendes behov*.
Stockholm: Sveriges kommuner och landsting
<https://skr.se/download/18.218d605017ee2fd83c835620/1645004715866/Bostad-forst.pdf>
(Hämtad: 2024-04-05)
- Remaeus, A. 2022. *Regeringens strategi för att motverka hemlöshet*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/5a5f795a1db144ec8dfe36cd60114ed7/regeringens-strategi-for-att-motverka-hemloshet-2022-2026.pdf>
(Hämtad: 2024-03-15)
- Skivling, C. 2004. *Hinder och möjligheter för arbetet med hemlösa inom socialtjänsten*.
Socialmedicinsk tidskrift, 81(1), s.54.
Url:<https://www.socialmedicinsktidskrift.se/index.php/smt/article/view/1194>
(Hämtad: 2024-03-01)
- Sveriges kommuner & regioner. 2021. *Våldets konsekvenser*.
[Våldets konsekvenser | SKR](#)
(Hämtad: 2024-02-15)
- Sveriges stadsmissioner. 2023. *Hemlös. Tema: Svårare att få stöd? En granskning av tio kommuners stöd till människor i hemlöshet*. *Paues Åberg Communication*
:https://sverigesstadsmissioner.se/wp-content/uploads/Stadsmissionen_Hemlos-2023_webb.pdf
(Hämtad : 2024-02-20)
- Sveriges stadsmissioner. 2018. *Avskaffa hemlösheten med bostad först m.fl.*
<https://www.bostadforst.se/app/uploads/Rapport-2018-2020-f%C3%B6r-projekt-Avskaffa-heml%C3%B6sheten-med-Bostad-f%C3%B6rst.pdf>
(Hämtad: 2024-04-05)
- Swärd, H. 2004. *Att förklara hemlöshet*. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 81(1), s.8-10.
[Visar Att förklara hemlöshet | Socialmedicinsk tidskrift](#)
(Hämtad: 2024-02-08)
- Swärd, H. 2016. *Att forska om utsatta*, *Socialvetenskaplig tidskrift*, 6(2).
<https://socvet.se/article/view/2887>
(Hämtad: 2024-02-08)
- Swärd, H. (red.) 2020. *Utvecklingen av nordisk bostadspolitik*. *Nordens välfärdscenter*
<https://nordicwelfare.org/publikationer/hemloshet1/>
(Hämtad: 2024-02-02)

Swärd, H., Knutagård, M. 2009. *Bostad först enligt Lunds universitet*
<https://bostadforstorebro.se/wp-content/uploads/FolderBostad-forst-Lunds-Universitet.pdf>
(Hämtad: 2024-04-05)

Wigzell, O., Pastorek, L. 2021. *Missbruk slår hårdare mot svenska kvinnor.*
[Missbruk slår hårdare mot svenska kvinnor - Socialstyrelsen](#)
(Hämtad: 2024-01-30)

